

LBRIS

We know
books

KEN FOLLETT

CODUL
„REBECCA“

Capitolul 1

Ultima cămilă s-a prăbușit la amiază.

Era un mascul alb, de cinci ani, pe care-l cumpăraseră din Gialo; cel mai tânăr și mai puternic dintre cele trei animale, dar și cel mai blând. Îi plăcea acel animal cu mersul legănat și asemuirea lui cu „o corabie a deșertului“.

Urcau pe versantul ferit de vânt al unei dune de nisip, omul și cămila, pășind nesiguri pe nisipul instabil, și când ajunseră în vârf se opriră. Priviră înainte, însă nu văzură altceva decât o altă dună de nisip ce trebuia urcată și după ea, încă o mie, și parcă la gândul acesta animalul fu cuprins de deznădejde. Picioarele din față ale cămilei se îndoiră, apoi o lăsară și cele din spate și rămase în vârful colinei ca un monument, cuprinzând cu privirea deșertul pustiu, cu indiferența unui muribund.

Bărbatul trase de funia legată de botul cămilei. Capul îi zvâcni înainte, gâtul i se întinse, dar nu reuși să se ridice. Bărbatul se duse în spatele ei și o lovi tare cu piciorul, de trei sau de patru ori. În cele din urmă, scoase un cuțit de beduin foarte ascuțit, cu lamă curbă și vârf subțire, pe care-l înfipse în crupa cămilei. Sângele țâșni, însă cămila nici măcar nu privi în jur.

Înțelese ce se întâmplase. Până și țesuturile mamiferului erbivor înfometat încetaseră să mai funcționeze, la fel ca o mașină rămasă fără combustibil. Văzuse cămile prăbușindu-se astfel la marginea unei oaze, vlăguite de foame și lipsite

de energie, în mijlocul frunzișului dator de viața pe care ajunseseră să-l ignore.

Mai erau două trucuri pe care le-ar fi putut încerca. Primul ar fi fost să-i toarne apă în nări până când cămila se înecă, iar al doilea, să aprindă un foc sub picioarele ei din spate. Dar nu putea să risipească nici apa și nici lemnele de foc. Niciuna din metode n-ar fi avut o șansă prea mare de reușită.

Oricum, era timpul să se oprească. Soarele dogorea din înaltul cerului. Începea lunga vară sahariană, când în miezul zilei temperatura atingea peste 43 de grade Celsius la umbră.

Fără a despovăra cămila, bărbatul desfăcu unul dintre saci și din el își scoase cortul. Din reflex, privi din nou în jur; nu se zărea niciun pic de umbră și niciun adăpost – peste tot era la fel de cald. Își montă cortul alături de cămila muribundă, chiar în vârful dunei de nisip.

Se așeză cu picioarele încrucișate în ușa cortului, pentru a-și face ceai. Nivelă nisipul din fața lui, aranjă în formă de piramidă câteva crenguțe uscate, atât de prețioase, și aprinse focul. Când apa din ibric dădu în clocot, pregăti ceaiul în stilul nomazilor: turnă ceaiul, adăugă zahărul, apoi goli ceașca înapoi în ibric, pentru a lăsa ceaiul la infuzat, și repetă operațiunea de mai multe ori. Infuzia obținută, foarte concentrată și destul de dulce, era cea mai revigorantă băutură din lume.

Mestecă niște curmale și-și privi cămila muribundă, așteptând ca soarele să apună. Calmul lui era rezultatul unei îndelungate experiențe. Străbătuse cale lungă prin acel deșert, peste o mie șase sute de kilometri. Cu două luni în urmă plecase din El Agelat, de pe coasta mediterană a Libiei, și călătorise spre sud o distanță de opt sute de kilometri, prin Jaloo și districtul Kufra (Al Kufrah), până în inima pustie a Saharei. Acolo o luase spre est și trecuse frontiera în Egipt, neobservat de grăniceri. Traversase porțiunea stâncoasă a deșertului vestic și se întorsese, luând-o spre nord în apropiere de oaza Kharga, iar în acel moment nu era departe de destinația lui. Cunoștea deșertul,

însă se și temea de vasta întindere aridă – toți oamenii inteligenți se temeau de acea pustietate, până și nomazii care-și petreceau acolo întreaga viață.

Dar el nu lăsa niciodată să-l cuprindă teama, să-l copleșească și să-l macine psihic. Catastrofe se întâmplau întotdeauna: erori de orientare care te făceau să te abați din drum cu câțiva kilometri, ratând o fântână; sticlele din care se scurgea apa sau sparte; cămile aparent sănătoase, care însă se îmbolnăveau după câteva zile de la plecare. Tot ce puteai face era să spui *Inshallah* – Cu voia lui Allah!

În cele din urmă, soarele începu să coboare spre vest. Se uită la încărcătura de pe cămilă, întrebându-se cât putea să care el. Erau trei geamantane micuțe de tip european, două grele și unul ușor, toate importante. Mai avea un mic rucsac cu haine, un sextant, hărțile, mâncarea și sticla cu apă. Și așa era prea mult; trebuia să renunțe la cort, la setul de ceai, vasul pentru gătit, la calendar și șa.

Făcu din cele trei geamantane o singură încărcătură, deasupra căreia puse îmbrăcămintea, alimentele și sextantul, legându-le pe toate cu o fâșie din pânză, prin care-și putea strecura brațele pentru a căra bagajul în spate, ca pe un rucsac. Își trecu pe după gât burduful din piele de capră, în care-și ținea apa, lăsându-l să-i atârne în față.

Era o încărcătură grea.

Cu trei luni în urmă ar fi putut s-o care o zi întreagă, iar în acea zi, spre seară, chiar să joace tenis, fiindcă era un bărbat puternic, însă deșertul îl vlăguise. Pielea îi era umflată și plină de răni și slăbise aproape paisprezece kilograme. Fără cămilă nu putea ajunge prea departe.

Ținând busola într-o mână, porni la drum.

Urma întocmai busola, indiferent unde l-ar fi dus aceasta, rezistând tentației de a ocoli dunele de nisip, pentru că se orienta doar estimând ultimii kilometri parcurși, iar o eroare cât de mică ar fi însemnat să se abată din drum cu câteva sute de

metri ce-i puteau fi fatali. Mergea încet, cu pași mari. Minteaa îi era golită de speranțe sau temeri, el concentrându-se doar asupra busolei și nisipului. Vlăguit și cu dureri în tot trupul, puneaa un picior în fața celuiilalt cu gesturi automate, fără să gândească și, prin urmare, fără efort.

Ziua se răcorea treptat, anunțând înserarea. Burduful cu apă atârnat de gât devenea din ce în ce mai ușor pe măsură ce-i consumaa conținutul. Refuza să se gândească la câtă apă îi mai rămăsese: obișnuia să bea câte șase căni pe zi, calculase și știa că nu mai avea rezerve pentru încă o zi. Un stol de păsări gălăgioase îi trecu pe deasupra capului. Privi în sus, cu mâna pavăză la ochi, și văzu că erau găinușe Liechtenstein sau găinușe de pustiu, păsări ale deșertului, asemănătoare porumbeilor brunii, care veneau în stoluri să bea apă în fiecare dimineață și seară. Se îndreptau în aceeași direcție ca și el, ceea ce însemna că era pe calea cea bună; știind că ele puteau zbura optzeci de kilometri până la o sursă de apă, apariția lor îl încurajaa prea puțin.

Norii se îngrămădeau la orizont pe măsură ce deșertul se răcorea. În spatele lui, soarele cobora tot mai jos, transformându-se într-o uriașă minge galbenă. Nu peste mult timp, pe un cer purpuriu se ivi o Lună albă.

Se gândi să se oprească. Nimeni nu putea merge pe jos o noapte întregă. Însă n-avea nici cort, nici pățuri și nici orez sau ceai. Și era sigur că izvorul era undeva în apropiere; după estimările lui ar fi trebuit să ajungă deja acolo.

Continuă să meargă. Calmul îl părăsea treptat. Își folosise rezistența și experiența în lupta împotriva deșertului nemilos, dar începea să creadă că deșertul avea să câștige. Se gândi iarăși la cămila pe care o abandonase și la felul în care se așezase ea pe culmea dunei de nisip, epuizată, așteptând moartea. „N-am de gând să aștept moartea, chibzui el; când va deveni inevitabilă, o voi întâmpina fără șovăială. Agonia și setea care te aduc în pragul delirului nu sunt pentru mine – ar fi o lipsă de demnitate. Eu am cuțitul.“

La gândul acesta îl cuprinse disperarea și în acel moment nu-și mai putu reprima frica. Luna începu să coboare, dar peisajul era luminat de stele. O văzu ca într-un vis pe mama lui în depărtare și o auzi vorbindu-i: „Să nu spui că nu te-am avertizat!“

Auzi un tren pufăind în ritmul bătăilor inimii lui. Pași pe o mulțime de pietricele care se rostogoliră ca niște șoareci ce fugeau mâncând pământul. Simți miros de miel fript. Reuși să urce pe un dâmb de nisip și zări în apropiere strălucirea roșiatică a focului deasupra căruia fusese friptă carnea și, lângă foc, un băiețel care rodea niște oase. În jurul focului erau niște corturi, iar câteva cămile, cu picioarele priponite cu sfoară, pășteau scaieții răzleți din jur. Ceva mai departe era izvorul. Înaintă către acel miraj. Oamenii din vis se uitară la el, surprinși. Un bărbat înalt se ridică în picioare și vorbi. Călătorul trase de *shamagh*¹, ridicând puțin pânza ca să-și arate fața.

Bărbatul cel înalt făcu un pas înainte, șocat, și zise:

– Vere!

Călătorul înțelese că nu era nicio iluzie. Surâse și se prăbuși.

Când se trezi, crezu pentru o clipă că era iar copil și că toată viața lui de adult nu fusese decât un vis.

Cineva îi atinse umărul, spunându-i în limba deșertului: „Trezește-te, Ahmed!“ De ani de zile nu-i mai zisese nimeni Ahmed. Conștientiză că era învelit cu o pătură aspră și că stătea întins pe nisipul rece, purtând un *shamagh*. Își deschise ochii și văzu minunatul răsărit de soare ca un curcubeu lung și drept pe fundalul orizontului întunecat. Vântul înghețat al dimineții îl izbi în față. În clipa aceea retrăi confuzia și neliniștea de pe vremea când avea cincisprezece ani.

¹ Beduinii au capul acoperit cu *shamagh*, susținut de un cordon dublu, împletit, numit *agal*. Femeile poartă pe cap *tarha*, iar fața le este acoperită cu văluri numite *burka*. (n.red.)

Se simțise pierdut când se trezise prima dată în deșert. Își spusese: „Tata e mort“, și apoi: „Am un nou tată“. Fragmente din surele Coranului îi veniseră atunci în minte, amestecate cu bucăți din *Șahada*, *Crezul musulman*, pe care mama lui îl învățase în secret în limba germană. Își aminti durerea acută și încă vie a circumciziei din adolescență, însoțită de uralele și salvele de pușcă ale bărbaților care-l felicitau pentru că, în sfârșit, devenise unul de-al lor, un adevărat bărbat. Urmase apoi lunga călătorie cu trenul, pe durata căreia se întrebase cum erau verii lui din deșert, și dacă aveau să-i disprețuiască pielea palidă și comportamentul citadin. Ieșise grăbit din gară și-i văzuse pe cei doi arabi stând lângă cămilele lor în praful din curtea gării, înfășurați în veșmintele tradiționale care-i acopereau din cap până-n picioare, excepție făcând *shamagh*-ul, ce le lăsa la vedere ochii întunecați, de nepătruns.

Cei doi îl luaseră la izvor. Fusese groaznic: niciunul nu-i vorbise, ci i se adresaseră doar prin gesturi. La căderea serii înțelesese că oamenii aceia *n-aveau toaletă* și se simțise extrem de stânjenit. Într-un sfârșit, fusese obligat să întrebe. Urmase un moment de tăcere și apoi izbucniseră cu toții în râs. Închipuindu-și că nu putea vorbi limba lor, încercaseră cu toții să comunice cu el prin semne. Așadar, el folosise un cuvânt din limbajul bebelușilor pentru a întreba despre toaletă, ceea ce făcea ca situația să fie și mai amuzantă. Cineva îl îndemnase să se ducă puțin mai departe, dincolo de corturile dispuse în cerc, și să se așeze pe vine în nisip. După asta nu se mai simțise atât de îngrozit, fiindcă, deși erau oameni aspri, nu erau lipsiți de blândete.

Toate acestea îi trecuseră prin minte în timp ce privea primul lui răsărit de soare în deșert, revenindu-i în memorie după douăzeci de ani, la fel de viu și de dureroase ca amintirile neplăcute din ziua anterioară, odată cu acele cuvinte: „Trezește-te, Ahmed!“

Se ridică brusc în șezut și imaginile trecutului se risipiră iute, ca și norii dimineții. Traversase deșertul fiind într-o

misiune de importanță vitală. Găsise izvorul, iar asta nu fusese o halucinație; verii lui erau acolo, așa cum fuseseră întotdeauna în acea perioadă a anului. Se prăbușise din cauza epuizării. Ei îl înfășuraseră în pături și-l lăsaseră să doarmă lângă foc. Se simți deodată cuprins de panică gândindu-se la prețioasa lui încărcătură – o mai avea, oare, când ajunsese acolo? Pe urmă, zări bagajele, puse unul peste altul la picioarele lui.

Ismael stătea pe vine alături de el. Întotdeauna fusese așa: odinioară, pe tot parcursul unui an pe care cei doi băieți îl petrecuseră împreună în deșert, Ismael se trezea întotdeauna primul, în fiecare dimineață.

– Vere, avem necazuri mari.

Ahmed încuviință.

– E război.

Ismael scoase un mic bol ornat cu pietre prețioase, care conținea apă. Ahmed își cufundă degetele în apă și-și spălă ochii. Ismael se îndepărtă. Ahmed se ridică în picioare.

Una dintre femei, tăcută și supusă, îi oferi ceai. Ahmed îl luă fără să-i mulțumească și-l bău repede. Mâncă niște orez fiert, rece, în timp ce în jurul lui se desfășura fără grabă activitatea obișnuită a taberei. Se părea că ramura aceea a familiei era încă destul de înstărită, având câțiva servitori, mulți copii și peste douăzeci de cămile. Oile din apropiere erau numai o parte din turmă – celelalte pășteau, probabil, la câțiva kilometri distanță. Poate că mai aveau și alte cămile. Acestea rățăceau noaptea în căutare de frunziș din care să se înfrupte și, cu toate că aveau picioarele legate, ajungeau destul de departe, până se pierdeau din vedere. Probabil că băieții le adunau în acel moment, așa cum făcuseră cândva el și Ismael. Animalele n-aveau nume, dar Ismael le știa pe toate, așa cum le știa și poveștile.

– Acesta e masculul pe care tata i l-a dat fratelui său, Abdel, în acel an în care au murit multe femei, însă animalul a început să șchiopăteze, așa că tata i-a dăruit fratelui său alt mascul și i-l luat pe acesta înapoi, dar el încă șchiopătează, vezi?

Ahmed ajunsese să cunoască foarte bine cămilele, însă n-avusese niciodată atitudinea unui nomad față de acele animale; cu o zi în urmă, își aminti el, nu aprinsese focul sub cămila muribundă. Ismael l-ar fi aprins.

După ce își termină micul dejun, Ahmed se duse la bagajul lui. Geamantanele nu erau încuiate. Îl deschise pe cel de deasupra, un geamantan micuț din piele; și când privi butoanele și cadranele transmiiătorului radio din valiza dreptunghiulară, o imagine neașteptată i se ivi în fața ochilor, ca un cadru de film: agitația frenetică din Berlin, o stradă străjuită de copaci, Admiral von Tirpitz Ufer Straße, o clădire cu patru niveluri, un labirint de coridoare și scări, o recepție cu două secretare, un cabinet, sumar mobilat cu un birou, o canapea, un fișet pentru dosare și un pat îngust, iar pe perete, o pictură japoneză ce reprezenta un demon rânjind răutăcios și o fotografie cu autograful lui Franco; și dincolo de acest cabinet, pe balconul cu vedere spre canalul Landwehr, doi Teckeli lângă un amiral ce albise înainte de vreme, care spunea:

– Rommel vrea să trimit un agent la Cairo.

În geamantan mai era și o carte, un roman în limba engleză. Ahmed citi îngândurat primul rând: „Azi-noapte am visat că m-am întors la Manderley“. O foaie de hârtie împăturită căzu dintre paginile cărții. Ahmed o ridică grijuliu și o puse la loc. Închise cartea, o vârî înapoi în geamantan și-l închise.

– A fost o călătorie lungă? îl întreabă Ismael, care stătea lângă el.

Ahmed consimți.

– Vin de la El Agelat, din Libia.

Aceste nume nu-i spuneau nimic vărului său.

– Vin de la mare!

– De la mare!

– Da.

– Singur?

– Aveam câteva cămile când am pornit la drum.

Ismael era uluit: nici măcar nomazii nu făceau călătorii atât de lungi, iar el nu văzuse niciodată marea.

– Dar de ce? îl iscodi el.

– Are legătură cu acest război.

– O bandă de europeni care se luptă cu o altă bandă de europeni pentru a decide cine să se stabilească în Cairo – ce importanță are asta pentru fiii deșertului?

– Poporul mamei mele este în război, preciză Ahmed.

– Un bărbat trebuie să-și urmeze tatăl.

– Și dacă are doi tați?

Ismael ridică din umeri. Înțelegea dilema.

Ahmed apucă geamantanul închis.

– Vrei să mi-l păstrezi?

– Da, consimți Ismael luând geamantanul. Cine câștigă războiul?

– Poporul mamei mele. Sunt la fel ca nomazii – mândri, cruzi și puternici. Vor governa întreaga lume.

– Ahmed, ai crezut întotdeauna în leul deșertului, zise zâmbind Ismael.

Ahmed își amintea: învățase la școală că pe vremuri, demult, trăiseră lei în deșert și că era posibil să mai fi rămas câțiva, care se ascundeau în munți și se hrăneau cu căprioare, vulpi și oi sălbatice. Ismael refuza să-l creadă. Disputa păruse teribil de importantă pentru ei și aproape că se certaseră.

– Tot mai cred în leul deșertului, spuse zâmbind la rândul lui Ahmed.

Cei doi veri se priviră. Trecuseră cinci ani de la ultima lor întâlnire. Lumea se schimbase. Ahmed se gândi la ce i-ar fi putut povesti: întâlnirea crucială de la Beirut din 1938, călătoria la Berlin, fata cu gâtul tăiat din Istanbul... Nimic din toate astea n-ar fi însemnat mare lucru pentru vărul lui, care gândea, probabil, la fel despre evenimentele din ultimii cinci ani ai vieții lui. De când fuseseră împreună în pelerinaj la Mecca, în copilăria lor, prinseseră mare drag unul de altul, însă n-avuseră niciodată despre ce să vorbească.

După o clipă, Ismael se îndepărtă, ducând geamantanul în cortul lui. Ahmed aduse puțină apă într-un bol. Deschise un alt bagaj și scoase o bucățică de săpun, un pământuf, o oglindă și un brici. Fixă oglinda în nisip, o ajustă și începu să-și desfacă acoperământul *shamagh*.

Imaginea propriului chip reflectat în oglindă îl șocă. Fruntea înaltă, de obicei curată, era acoperită cu răni. Ochii îi erau plini de mâhnire și ridați la colțuri. Barba neagră îi crescuse deasă și încălțită pe obraji cu pomeți înalți, iar pielea de pe nasul mare, coroiat, era roșie și crăpată. Își dezlipi buzele pline de bășici și văzu că dinții frumoși și regulați îi erau pătați și murdari.

Folosi săpunul și pământul pentru a-și acoperi obraji cu spumă și începu să se radă.

Treptat, vechiul lui chip ieși la iveală. Era mai degrabă energic decât chipeș și, de obicei, avea o expresie care – recunoștea el în momentele în care era ceva mai relaxat – era ușor perversă; doar că în acea clipă era, pur și simplu, răvășit. Adusese cu el, sute de kilometri prin deșert, un flacon cu loțiune parfumată, păstrată special pentru acel moment, dar n-o utilizează, știind că usturimea ar fi fost insuportabilă. O dăruie unei fetițe care-l privise curioasă, iar aceasta o luă la fugă, încântată de un asemenea trofeu.

Duse sacul în cortul lui Ismael și alungă femeile de acolo. Își scoase veșmintele de deșert și îmbracă o cămașă albă englezască și un costum maroniu în carouri. Își puse o cravată în dungii și niște șosete gri. Când încercă să se încălzească cu pantofii, văzu că picioarele i se umflaseră: ar fi fost o adevărată agonie să încerce să le vâre forțat în încălțăminte nouă din piele tare. Oricum, costumul european nu se potrivea cu sandalele improvizate din cauciuc pe care le purta în deșert. În cele din urmă, despică pantofii cu cuțitul lui încovoiat și-i încălță fără să-și mai lege șireturile.

Voia mai mult: o baie fierbinte, să se tundă, o cremă calmantă pentru bășici și răni, o cămașă din mătase, o brățară

din aur, o sticlă rece cu șampanie și o femeie tandră și blândă. Pentru toate acestea, trebuia să mai aștepte.

Când ieși din cort, nomazii îl priviră de parcă ar fi fost un străin. Își luă pălăria și cântări în mână cele două geamantane care-i mai rămăseseră – unul greu, celălalt ușor. Ismael veni cu un burduf din piele de capră plin cu apă. Cei doi veri se îmbrățișară.

Ahmed scoase un portofel din buzunarul sacoului, ca să-și verifice actele. Uitându-se la cartea de identitate, constată că era din nou Alexander Wolff, de 34 de ani, care locuia într-o casă numită Villa les Oliviers, lângă suburbia Garden City, din Cairo, om de afaceri, rasa – european.

Își puse pălăria, ridică geamantanele și, în răcoarea dimineții, începu să străbată ultimii câțiva kilometri de deșert până în oraș.

Marele și străvechiul drum al caravelor, pe care Wolff îl urmărea din oază în oază prin pustietatea vastului deșert, trecea printr-o trecătoare a unui lanț muntos și, în cele din urmă, se unea cu o șosea nouă, modernă. Acel drum era ca o linie trasată pe hartă de Dumnezeu, fiindcă într-o parte avea dealurile galbene, nisipoase și aride, iar în cealaltă parte, câmpurile luxuriante de bumbac delimitate în parcele pătrate de șanțuri de irigare.

Țăranii, aplecați deasupra recoltelor, purtau *galabiyya* – tradiționalele cămași lungi și dungate din bumbac, în locul veșmintelor incomode, însă protectoare ale nomazilor. Înaintând spre nord pe acel drum, inspirând aerul răcoros și umed al Nilului aflat în apropiere și observând semnele tot mai evidente ale civilizației urbane, Wolff începu să se simtă din nou om. Țăranii nu mai erau atât de mulți împrăștiați pe câmpii. În sfârșit, auzi motorul unui automobil și înțelese că era în siguranță.